Länsstyrelsen
Örebro län

Hans Ljungkvist
Direkt: 019-19 39 02
hans.ljungkvist@lansstyrelsen.se

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

Enligt sändlista

Länsstyrelsens i Örebro län beslut om bildande av naturreservatet Jätteberget i Degerfors kommun samt beslut om föreskrifter mm inom naturreservatet

Beslut

Bildande av naturreservat

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheten Norrboda 5:2 i Degerfors kommun som naturreservat och beslutar att detta område skall slås ihop med Lomtjärnsmossens naturreservat. Reservatsområdet är under fastighetsbildning. Reservatet har den avgränsning som utmärkts i fält.

Länsstyrelsen beslutar att upphäva syfte och föreskrifter för Lomtjärnsmossens naturreservat enligt Länsstyrelsens beslut den 7 oktober 1996 (dnr 231-03172-96) och ersätta dessa med syfte och föreskrifter enligt detta beslut.

Naturreservatets namn ska i dess helhet vara Jätteberget.

Bilagor:

1. Sändlista
2. Hur man överklagar
3. Skötselplan

Syftet med naturreservatet

Området förklaras som naturreservat med syftet att bevara biologisk mångfald och att skydda värdefulla naturmiljöer.

Områdets värdefulla naturmiljöer utgörs av barrnaturskog, urbergsgrottor, myrar samt småvatten och vattendrag. Myrarnas naturliga vegetation, struktur och hydrologi ska skyddas mot ingrepp. Skogsbestånden ska ges möjlighet att utvecklas i riktning mot naturskog. Förekomst och etablering av organismer som är knutna till orörda våtmarker och som saknas eller missgynnas i normalt brukad skog ska gynnas och bevaras.

Inom ramen för ovanstående syften ska åtgärder ska vidtas för att underlätta områdets tillgänglighet för friluftsliv.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 5 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Jätteberget enligt kartan i detta beslut.

Det råder förbud att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller träddelar
2. vidta åtgärder för markavvattning eller dränering
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets terrängformer eller dräneringsförhållanden
4. uppföra byggnad eller annan anläggning
5. anlägga väg eller stig eller anordna upplag
6. dra fram mark- eller luftledning
7. inplantera främmande arter
8. uppföra nya jakttorn, stödutfodra vilt samt att anlägga nya siktgator för jakt
9. transportera fällt vilt med fordon annat än med sådant som inte ger skador på mark och vegetation.

Det råder förbud att utan Länsstyrelsens tillstånd

1. utföra provborrning för prospektering av mineraler.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för naturreservatets förvaltare eller den som förvaltaren utser att vidta de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel.

Ovanstående föreskrifter skall heller inte utgöra hinder mot underhåll av befintliga jakttorn eller jaktpass eller mot försiktigt underhåll av befintliga siktgator för jakt.

Föreskrifterna enligt 7 kap 5 § miljöbalken träder i kraft den 1 september 2009.

Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 6 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Jätteberget enligt kartan i detta beslut.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet:

1. Anläggning, utmärkning och underhåll av stigar med rastplatser.
2. Uppsättande av informationstavlor.
3. Utmärkning av reservatets yttergränser.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
5. Naturvårdsbränning av skog och restaurering av skog och våtmarker.

Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap 30 § miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Jätteberget enligt kartan i detta beslut.

Det råder förbud att

1. bortföra eller skada döda träd eller träddelar.

Det råder förbud att utan Länsstyrelsen tillstånd

1. använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande verksamhet,

2. elda annat än på anvisad plats.

Ovanstående föreskrifter skall inte utgöra hinder för naturreservatets förvaltare eller den som förvaltaren utser att vidta de åtgärder som behövs för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den 1 september 2009.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § gäller omedelbart efter att de har trätt i kraft, även om beslutet överklagas.

Föreskrifterna gäller även markägare och innehavare av särskild rätt till marken.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 3.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Jätteberget.
Objektsnummer: RegDOS-id: 2005678.
Lägesbeskrivning: Ca 7 km SO om Degerfors.
Ekonomiskt kartblad: 10E3f, 10E2f.
Kommun: Degerfors.
Församling: Nysund.
Fastigheter: Norrboda 5:2, Svartå 1:76. Delar av reservatsområdet är under fastighetsbildning.
Areal: Naturreservatet Lomtjärnsmossen enligt beslut år 1996 är 30 ha varav 17 ha produktiv skogsmark, 9 ha våtmark och 3 ha övrig mark. Området enligt föreliggande beslut är 136 ha varav 119 ha produktiv skogsmark, 8 ha våtmark, 4 ha vatten och 5 ha övrig mark. Totalarealen för naturreservatet Jätteberget är 165 ha.
Natura 2000: Lomtjärnsmossen SE0240065. Totalareal 30 ha. Habitat: Dystrofa sjöar och småvatten (3160), Öppna och svagt välvda mossar, Fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140), Västlig taiga (9010). Jätteberget SE0240162. Totalareal 107 ha. Habitat: Västlig taiga (9010). Art: Platt spretmossa (1984).
Markägare: Staten genom Naturvårdsverket.
Nyttjanderätter: Jakträtt.
Reservatsförvaltare: Länsstyrelsen.

Allt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärd som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan tillfaller förvaltaren.

Redogörelse för ärendet

Det tidigare domänreservatet Lomtjärnsmossen blev genom Länsstyrelsens beslut år 1996 förklarat som naturreservat. Lomtjärnsmossens naturreservat angränsar direkt till reservatsområdet enligt detta beslut.

Regeringen uppdrog år 2002 åt Naturvårdsverket att genomföra en naturvärdesinventering av all statlig skogsmark och bedöma vilka av dessa marker som behöver ges ett formellt skydd, främst i form av naturreservat.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

Uppdraget genomfördes 2003 i samarbete med länsstyrelserna. I Örebro län avgränsade Länsstyrelsen 59 områden på mark tillhörande Sveaskog AB.

Naturvärdena i flera av dessa områden var mer eller mindre kända och dokumenterade sedan tidigare. Jätteberget har varit omtalat och välbesökt på grund av dess uppseendeväckande grottsystem. Från slutet av 1990-talet har även områdets barrnaturskog uppmärksammats och bedömts som skyddsvärd. Markägaren AssiDomän AB och senare Sveaskog AB har sedan slutet av 1990-talet undantagit området från skogsbruk på grund av dess naturvärden och rekreationsvärden.

Naturvårdsverket träffade 2003 en överenskommelse med Sveaskog om att samtliga utpekade områden i den ovannämnda inventeringen tillsvidare skulle undantas från skogsbruk. Därefter fördes centrala förhandlingar mellan Naturvårdsverket och Sveaskog om förvärv av mark med syftet att bilda naturreservat. Ett antal områden i Örebro län förvärvades under 2006 och 2007. Jätteberget var ett av dessa.

Av praktiska och förvaltningsmässiga skäl har Länsstyrelsen funnit det lämpligt att förena Jätteberget med Lomtjärnsmossens naturreservat till en enhet med samma föreskrifter, skötselplan och reservatsnamn.

Området i sin helhet ingår i EU:s nätverk Natura 2000.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Jätteberget är en mosaik av barrnaturskog, småmyrar och berg- och blockmarker med grottor. Systemet av grottor har en sammanlagd längd av ca 80 meter vilket gör det till ett av de största i landet i kategorin urbergsgrottor. De många småmyrarna i dalsänkorna är opåverkade av ingrepp. Det gäller även myren kring Lomtjärnarna i det före detta domänreservatet där också flera mycket gamla och grova tallar står spridda ute i myren och på fastmarksholmar.

Jättebergets skogstäcke på 136 hektar är den största sammanhängande naturskogen i södra Kilsbergen. Beståndsåldrarna är höga med inslag av överståndare i åldrar upp till 180 år för gran och 280 år för tall. Det finns gott om död ved i olika nedbrytningsstadier, även gamla brandstubbar av tall. Skogens ålder, struktur och fuktiga mikroklimat gör att artrikedomen av kryptogamer är stor. Hänglavsamhällen förekommer i en omfattning som är ovanlig i Kilsbergen och södra delarna av länet. Ett stort antal signalarter och rödlistade arter är påträffade.

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

De särskilda naturvärden som närmare beskrivs ovan är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras, utvecklas och vid behov säkerställas genom biotopvårdande åtgärder. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Det är av stor betydelse för syftet med naturreservatet att mänsklig påverkan inom reservatsområdet sker efter bestämda riktlinjer, varför vissa inskränkningar i allemansrätt och långtgående restriktioner av pågående markanvändning är nödvändiga.

Beslutet följer de riktlinjer som gäller för länsstyrelsernas prioritering av naturreservatsskydd. Dessa är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd för den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner för gruvnäringen enligt den information som lämnas av Bergsstaten.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Samråd har skett med Degerfors kommun.

Vid en avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att inskränkningen i den enskildes rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär, inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet skall tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning enligt 4 § förordningen (2007: 1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Detta beslut kan överklagas (se bilaga 2).

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17

Dnr: 5112-03954-2009

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit landshövding Rose-Marie Frebran, beslutande, länsjurist Per Undén, enhetschef Magnus Eklund samt handläggare Hans Ljungkvist, föredragande.

Rose-Marie Frebran

Rose-Marie Frebran

Hans Ljungkvist

Hans Ljungkvist

Länsstyrelsen
Örebro län

BESLUT
2009-08-17
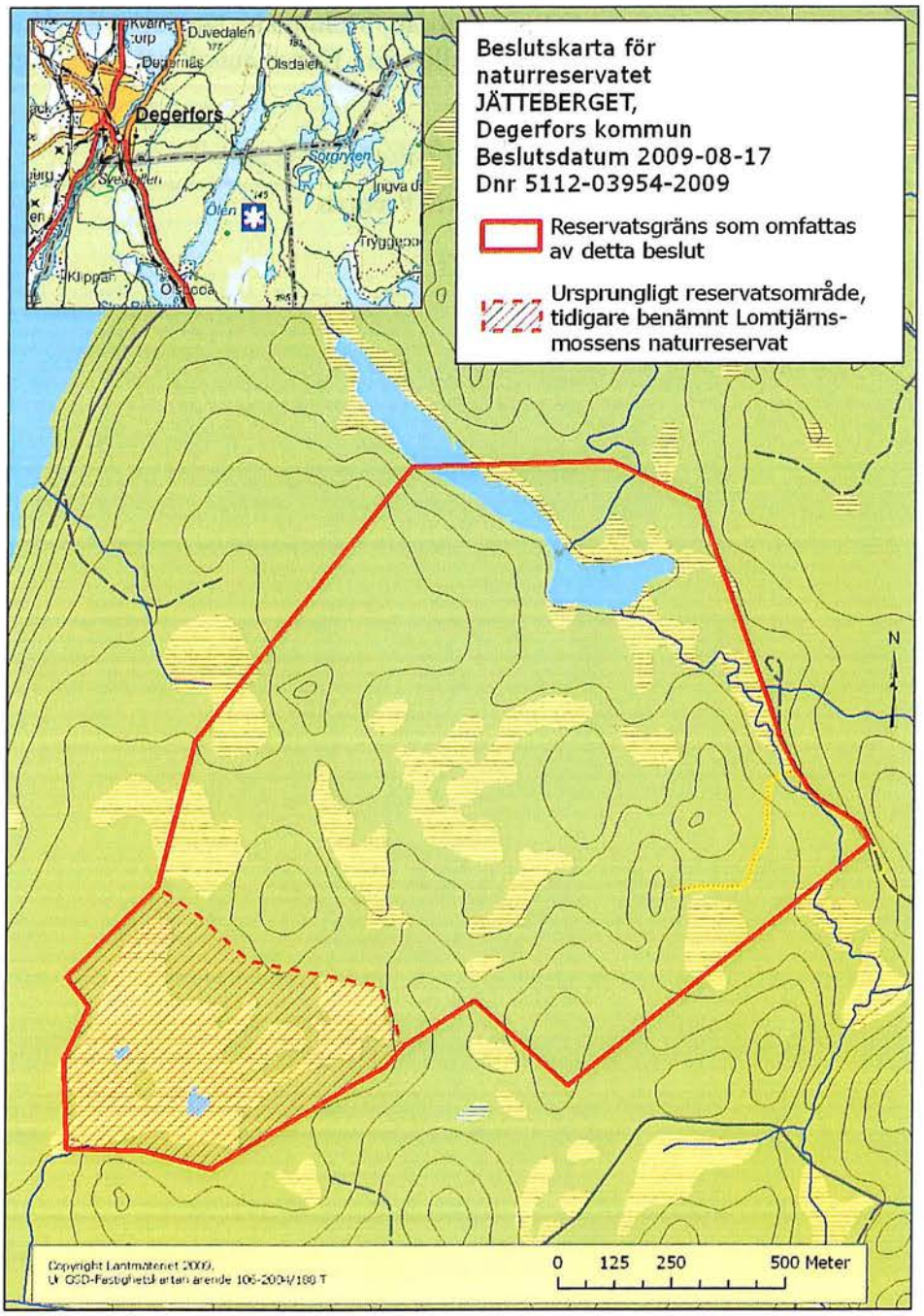
Dnr: 5112-03954-2009